

Principy územního plánování evropských měst vol.III

Krajiny

Pojetí krajiny v plánu města

20.10.2017 — Praha

člověk a prostor

Konference je organizována ve spolupráci hlavního města Prahy se spolkem Člověk a prostor a platformou Metropolitní Praha pod odbornou záštitou Ústavu urbanismu Fakulty architektury ČVUT a záštitou Velvyslanectví Nizozemského království a Velvyslanectví Švédska.

*Všichni máme zkušenost, že existují různé krajiny,
ale že rozdíly mezi nimi spíš cítíme,
než abychom je uměli pojmenovat.
Václav Cílek¹*

Slovu „krajina“ rozumíme různě. V triádě sfér lidského prostředí vnímáme krajinu mezi vesmírem, který ji přesahuje, a lidským sídlem, které z ní vlastní prací vydělujeme.² České slovo „krajina“ odkazuje k prostoru „na kraji“, ať už lidského sídla, anebo obrazu renesančního malíře. V anglickém překladu takovému chápání nejspíše odpovídá výraz „countryside“.

Krajina jako přirozené lidské prostředí v hlubokém dávnověku je v našem vnímání pevně spojená s přírodou. Z ekologického pohledu je krajinou jen ta část zemského povrchu, která je propojená ekosystémovými vazbami. Ochranou krajiny je v tomto pojetí míněna zejména ochrana krajinných ekosystémů, vymezených v protikladu k těm lokalitám, ve kterých se nevyskytují. Ekologicky vymezené pojetí krajiny se odráží v části české legislativy, například v zákoně o ochraně přírody.³ V anglickém překladu takovému chápání nejspíše odpovídá výraz „nature“.

V geografickém pojetí chápeme krajinu jako soubor fyzicko–geografických a antropo–geografických složek prostředí. V nejširším pohledu zahrnuje toto pojetí krajinnou sféru Země jako celek (landscape) a jednotlivé výřezy z ní chápe jako jednotlivé krajiny (landscapes). V tomto kontextu můžeme mluvit o krajině městské (cityscape), vodní (waterscape), průmyslové (industrial landscape) nebo metropolitní (metropolitan landscape). Takto chápaná krajina pak v sobě obsahuje všechny své složky.⁴

Evropská města čelí podobným výzvám. Charakter metropolitní krajiny přitom hraje klíčovou úlohu ve vnímání kvality života v metropoli v lokálním i globálním měřítku. S probíhající urbanizací jsou na metropolitní krajinu kladeny značné a často protichůdné nároky. Potkávají se tu zájmy bydlení, práce, rekreace, zemědělství, ekologie, dopravní a energetické infrastruktury. Změny krajiny probíhají a stále se zrychlují, přičemž možnosti a zdroje jsou omezené a konečné. Podle průzkumů z různých evropských měst prezentovaných na mezinárodním workshopu Metropolitan Landscapes and the role of the cities 6. – 7. 9. 2017 v Amsterdamu je kvalita a dosažitelnost krajiny nejvýše hodnoceným kritériem při výběru místa k bydlení ve městě.

Třetí mezinárodní konference z cyklu „Principy územního plánování evropských měst“ je věnována právě krajinám. Chceme se podělit s českými a zahraničními hosty konference o zkušenosti, postupy a dobré příklady v přístupu k formování metropolitní krajiny Prahy a dalších evropských měst. Konference proběhne na půdě Magistrátu hl. města Prahy, a to v Rezidenci primátora hl. města Prahy dne 20. října 2017. Konference je organizována ve spolupráci hlavního města Prahy se spolkem Člověk a prostor pod záštitou Velvyslanectví Nizozemského království, Velvyslanectví Švédska a pod odbornou záštitou Ústavu urbanismu Fakulty architektury ČVUT.

M.A. Martin Kloda (Člověk a prostor)

¹ CÍLEK, Václav, LOŽEK, Vojen a kolektiv. *Obraz krajiny: Pohled ze středních Čech*. Praha: Dokořán, 2011, s. 13. ISBN 978-80-7363-205-2.

² podle JEHLÍK, J. *Rukověť urbanismu*. Praha: Ausdruck books, 2016, s. 26. ISBN 978-80-260-9558-3.

³ podle KUBEŠ, Martin. *Krajina*. Praha. Metropolitní plán.

⁴ tamtéž

Konference se skládá ze tří částí, na širší mezioborový pohled naváží jednotliví přizvaní odborníci ze zahraničí. V třetí části budou prezentovat pojetí krajiny v plánování Prahy odborníci z pražského Institutu plánování a rozvoje města (IPR Praha). Konference bude zakončena diskusí, již se kromě nově přizvaných přednášejících zúčastní také odborníci z minulých konferencí, kteří jsou se situací Prahy již podrobněji obeznámeni.

1. část: Uvedení do evropského kontextu:

Přestože jsou naše podmínky, situace a kulturní přístupy rozdílné, výzvy se kterými se v našich městech setkáváme, jsou si velmi podobné. V hlavních principech vycházíme z definice Historické městské krajiny (Historic Urban Landscape) tak, jak byla přijata v ústředí UNESCO v roce 2011 (Doporučení o historické krajině)⁵ a z Evropské úmluvy o krajině (Europeann Landscape Convention, ELC, č. 13/2005 Sb. m. s.). Oba dokumenty obsahují velice blízké pojetí a chápání krajiny. Víme, že kvalita městské a příměstské krajiny je klíčovým faktorem „in the global battle for talent“.⁶ Zároveň chápeme, že bez vzájemné inspirace a sdílení zkušeností nemůžeme proti rostoucímu tlaku a nárokům na krajinu uspět. O své zkušenosti a dobré příklady se s námi podělí zahraniční hosté konference.

2. část: Pojetí krajiny v Metropolitním plánu Prahy:

Krajina je v pojetí Metropolitního plánu chápána v nejširším geografickém významu. Je tvořena zemským povrchem a vším, co je na zemském povrchu relativně setrvávající na jednom místě. Je formována působením přírodních sil a činností člověka. Její součástí jsou složky přírodního charakteru, jako například hornina, půda, voda, vegetace, a složky vytvořené člověkem, tedy vystavěné prostředí. Metropolitní krajina sestává z různých typů krajiny různého charakteru. S východisky a přístupy k péči o krajinu v českém prostředí a v Metropolitním plánu se seznámíme.

3. část: Pohledem zahraničních odborníků - diskuse

Abychom mohli uspět v proměňujícím se světě, musíme v něm najít své místo a identitu. I přes odlišnou zkušenost s diskontinuitou historického vývoje sdílíme s městy v atlantickém prostoru společné kulturní tradice. Rychlé společenské změny současného světa se projevují v zrychlujících se trendech proměny krajiny. Evropská města se společně mohou stát silnějšími, spolupráce Prahy s evropskými metropolemi je stejně důležitá v místním i evropském kontextu.

⁵ https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/doporučení-o-historické-krajině-4500.doc

⁶ Deltametropolis Association. Confrontations in the Metropolitan Landscape: International Symposium. Amsterdam: 8. 9. 2017.

Principy územního plánování evropských měst vol.III

Krajiny

Pojetí krajín
v plánu města

20.10.2017 — Praha

PROGRAM

8:30 – 9:00

Registrace, káva a občerstvení

9:00 – 12:45

Proslov primátorky hlavního města Prahy **Adriany Krnáčové**

Úvodní slovo čestného hosta **Petera Gero**

Úvod ke konferenci **Josefa Smutného a Martina Klody**

Jiří Plos (Ústav urbanismu FA ČVUT)

Krajina a ekumena

1. BLOK - PŘEDNÁŠKY ZAHRANIČNÍCH HOSTŮ

Uvedení do evropského kontextu

Bette Lundh Malmros (Stockholm)

Regionální krajina a zelená struktura

Giuseppe Cinà (Turín)

Volná krajina

Coffee break

Marja van Nieuwkoop (Amsterdam)

Metropolitní krajina a role města

Antoni Vives (Barcelona)

Veřejný prostor

Krátké vstupy čestných hostů

Koos van Zanen, Martin Klamt, Jiří Klokočka, Peter Gero

12:45 – 13:30

Oběd

13:30 – 14:45

2. BLOK - PŘEDNÁŠKY ČESKÝCH ODBORNÍKŮ

Pojetí krajín v Metropolitním plánu Prahy

Roman Koucký (IPR)

Pojetí krajín v Metropolitním plánu Prahy

Jaromír Hainc (IPR)

Plánovací úrovně

Martin Kubeš (IPR)

Otevřená krajina

Maria Smetana (IPR)

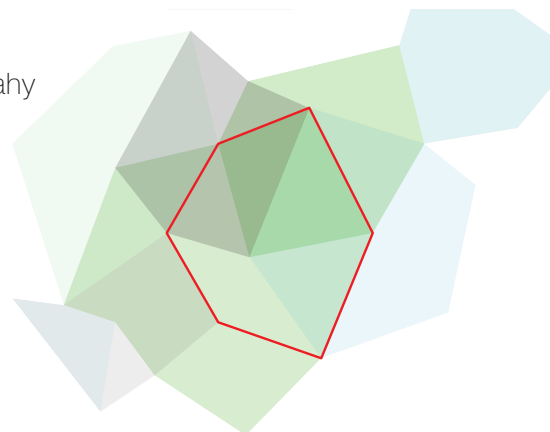
Krajina ve městě

Coffee break

14:45 – 16:45

3. BLOK - ZÁVĚREČNÁ DISKUSE

Pohledem zahraničních a českých odborníků

PŘEDNÁŠEJÍCÍ:

Antoni Vives, Barcelona, Španělsko

Bývalý náměstek primátora Barcelony, analytik, mezinárodní a politický poradce pro problematiku smart cities a inovace měst. V minulosti zastával několik pozic v katalánské vládě. Během svého působení v Barceloně se podílel na proměně územního plánování. Je odborným konzultantem sporných témat s přesahem do politického dění řešených na úrovni měst či vlád. Věnuje se tématům smart cities a „City Anatomy“.

Bette Lundh Malmros, Stockholm, Švédsko

Zabývá se regionálním plánováním a krajinářskou architekturou. Pracuje jako projektová manažerka odboru pro rozvoj a regionální plánování, který je součástí Stockholmské radnice. Kromě regionálního územního plánování se zabývá udržitelným rozvojem v souvislosti s plánem rozvoje regionu Stockholm (RUFs). Byla zodpovědná za koncepci „Green Wedge“, včetně implementace akčních plánů. Pracovala také pro Národní radu pro rozvoj bydlení, výstavbu a plánování jako partner města a konzultant.

Giuseppe Cinà, Turín, Itálie

Architekt a odborník na městské a teritoriální plánování. Autor řady architektonických projektů a urbanistických plánů. Podílí se na vzdělávacích projektech, je autorem mnoha výzkumů, článků a knih týkajících se různých aspektů plánování. Od roku 1985 je členem italského Národního institutu pro plánování. Od roku 1990 člen sdružení inženýrů a architektů vybraných pro spolupráci s rozvojovými zeměmi. Od roku 2004 byl profesorem na Università degli studi di Genova. V současnosti vyučuje na Politecnico di Torino.

Marja van Nieuwkoop, Amsterdam, Holandsko

Absolventka Reinwardtovy akademie pro kulturní dědictví s následnou specializací v ekologických vědách na univerzitě v Amsterdamu. Má za sebou dlouhodobou profesionální dráhu v oblasti environmentální výchovy a komunikace, environmentální politiky a politiky krajiny. Od února 2016 pracuje jako krajinář senior, poradce odboru Územního plánování a životního prostředí Gemeente Amsterdam, člen projektového týmu metropolitní krajiny AMR.

Peter Gero, Hamburk, Německo

Architekt a urbanista, původem ze Slovenska. Působil 12 let jako ředitel plánování a výstavby centrálních čtvrtí Hamburku. Odborný garant projektu Trenčín si TY (tvorba územního plánu centrální zóny města).

Koos van Zanen, Amsterdam, Holandsko

Hlavní urbanista města Amsterdam. Je specialistou na bydlení v souvislosti s územním plánováním a kvalitou života. Byl vedoucím projektu „Structural Vision Amsterdam 2040“ a je aktivně zapojen do příprav nové územní politiky města Amsterdam. Současně se podílí na strategii rozvoje bydlení pro město a metropolitní oblast.

Martin Klamt, Mnichov, Německo

Pracovník odboru územního plánování mnichovského magistrátu. Vystudoval socioekonomickou geografii, politologii a právní vědy v Mnichově. Vedl výzkum na udržování demokratických systémů a strategií udržitelného urbanismu.

PŘEDNÁŠEJÍCÍ:

Jiří Klokočka, Kortrijk, Belgie

Architekt a urbanista města Kortrijk (Belgie). Působil jako tajemník Svazu vlámských urbanistů a je předsedou Komise pro architekturu a urbanismus ve městech: Deerlijk, Kuurne, Lendelede, Zwevegem / Harelbeke, Menen a Wortegem-Petegem. Vede ateliér urbanistického navrhování na KU Leuven, FUA TU v Liberci a FA ČVUT v Praze.

Jiří Plos, Praha, ČR

Absolvoval Právnickou fakultu UK v Praze a Filozofickou fakultu UK (zaměření na dějiny a teorie architektury). Působil na pozici sekretáře a ředitele Kanceláře České komory architektů, v současné době vysokoškolský pedagog vyučující obor právo a urbanismus. Věnuje se odborné výzkumné, publikační a expertní konzultační činnosti se zaměřením na legislativu výstavby a výkon povolání autorizovaných architektů, památkové péče, životního prostředí včetně ochrany přírody a krajiny. Spolupracuje na přípravě právních norem.

Roman Koucký, Praha, ČR

Architekt, urbanista a pedagog na Fakultě architektury ČVUT v Praze. Od roku 1991 vede vlastní architektonickou kancelář. Dlouhodobě se věnuje problematice územního plánování. V roce 2012 přijal místo vedoucího Kanceláře metropolitního plánu na Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy.

Martin Kubeš, Praha, ČR

Geograf a krajinný ekolog, autorizovaný architekt pro specializaci ÚSES, projektant územních plánů. Po dobu 20 let provozoval samostatnou praxi, od roku 2012 je členem Kanceláře metropolitního plánu na IPR Praha jako specialista na přírodu a krajinu.

Marie Smetana, Praha, ČR

Architektka se zaměřením na zahradní a krajinnou tvorbu, ve své praxi se specializuje na městskou krajinu. Od října 2013 pracuje v Kanceláři Metropolitního plánu, kde se v návaznosti na své předchozí práce věnuje analýze městské krajiny, zejména problematice pražských městských parků, zanedbaných oblastí a zahrádkových osad.

Jaromír Hainc, Praha, ČR

Architekt a urbanista, pracuje jako tajemník v Kanceláři Metropolitního plánu na Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy a věnuje se mezinárodní spolupráci (OECD, EURO CITIES). Na Fakultě architektury ČVUT v Praze dokončil doktorát v oboru urbanismu a územního plánování, na ČVUT nyní působí jako vědecko-výzkumný pracovník.

Martin Kloda, Praha, ČR

Architekt, spolupracoval v letech 1994-2010 s Martinem Rajnišem na mnoha realizacích, od roku 2012 vede vlastní ateliér. V současné době student doktorandského studia Fakulty architektury, člen spolku Člověk a prostor a platformy Metropolitní Praha.

MODERÁTOR:

Josef Smutný, Praha, ČR

Architekt, předseda spolku Člověk a prostor. Od roku 1997 vede vlastní architektonickou kancelář. V letech 2011-2014 byl místopředsedou představenstva ČKA a dodnes je aktivním členem pracovní skupiny pro zahraničí, ve které zastupuje ČKA v ACE (The Architects' Council of Europe) v otázkách Environment Sustainable Architecture, Urban Issues a agendou Politiky architektury. Působí jako poradce primátora města Liberec v oblasti územního plánování a architektury.

Konference se koná v Rezidenci primátora hl.m. Prahy, Mariánské nám. 1, Praha 1

Počet účastníků konference je omezen kapacitou sálu.

Prosíme Vás, abyste potvrdili svoji účast obratem na adrese clovekaprostor@gmail.com

Simultánní překlad AJ – ČJ zajištěn

Z konference bude pořízen videozáznam

Občerstvení v průběhu konference zajištěno

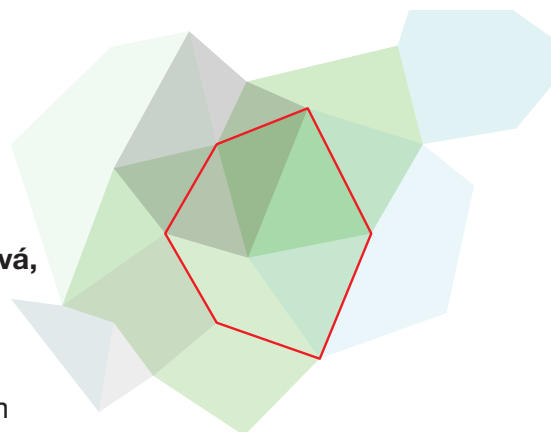
Organizační tým: Josef Smutný, Martin Kloda, Katarína Boháčová, Eva Červinková, Tadeáš Vávra, Sabrina Menger

Kontaktní osoba

Katarína Boháčová / +420 776 586 632 / clovekaprostor@gmail.com

www.clovekaprostor.cz

Konference je organizována ve spolupráci hlavního města Prahy se spolkem Člověk a prostor a platformou Metropolitní Praha pod odbornou záštitou Ústavu urbanismu Fakulty architektury ČVUT a záštitou Velvyslanectví Nizozemského království a Velvyslanectví Švédska.

člověk a prostor

**Embassy of Sweden
Prague**